

KOHUSTUSTE REGISTRI VÕIMALIKKUSEST EESTIS

TARMO FRIEDENTHAL

advokaat

advokaadibüroo

ENTSIK | PARTNERS

Milleks kohustuste register?

- Vastutustundliku laenamise põhimõte:
 - ✓ Krediidiandja peab hindama tarbija krediitvõimelisust, muuhulgas arvesse võttes tema olemasolevaid kohustusi ning varasemate maksekohustuste täitmist.
 - ✓ Selleks peab krediidiandja omandama vastava teabe, vajadusel kasutama andmekogusid.
 - ✓ Krediidiandja peab ise jõudma tarbija krediitvõimes ammendavale järeldusele.

Milliseid andmeid peaks kohustuste register sisaldama?

- Krediidilepingu pooled või vähemalt tarbija tuvastamist võimaldavad andmed.
- Krediidilepingu tingimused, mis on minimaalselt vajalikud tarbija olemasolevate kohustuste tuvastamiseks.
- Andmed varasemate kohustuste täitmise kohta tarbija poolt.

Millised on peamised asjassepuutuvad seadused?

- Isikuandmete kaitse seadus (IKS).
- Krediitiasutuste seadus (KRS).
- Võlaõigusseadus (VÕS).

Isikuandmete kaitse aspekt (1).

- **Isikuandmed:** mis tahes andmed tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta, sõltumata sellest, millisel kujul või millises vormis need on (IKS § 4 lg 1).
- **Isikuandmete töötlemine:** iga isikuandmetega tehtav toiming (kogumine, salvestamine, korrastamine, avalikustamine, edastamine, juurdepääsu võimaldamine isikuandmetele jne.) (IKS § 5).

Isikuandmete kaitse aspekt (2).

- Kohustuste registris sisalduvad andmed on seega isikuandmed.
- Tarbija isikuandmete edastamine tähendab isikuandmete töötlemist.
- Tarbija isikuandmete töötlemise ja andmesubjekti õiguste kaitse alused kehtestab isikuandmete kaitse seadus.

Isikuandmete kaitse aspekt (3).

- Isikuandmete töötlemine on lubatud üksnes tarbija (andmesubjekti) nõusolekul (IKS 12 lg 1).
- Tarbija võib oma nõusoleku igal ajal tagasi võtta (IKS 12 lg 7).
- Nõusoleku tagasivõtmisel ei ole tagasiulatuvat jõudu.
- Ebaselge on nõusoleku tagasivõtmise mõju isikuandmete edasisele töötlemisele kohustuse puhul, mida pole rikutud.

Isikuandmete kaitse aspekt (4).

- **IKS 11 lg 6:** Andmesubjekti nõusolekuta võib isiku krediidi võimelemisuse hindamiseks või muul sarnasel eesmärgil kolmandatele isikutele edastamiseks mõeldud isikuandmeid töödelda juhul, kui:
 - ✓ Kolmandal isikul on isikuandmete töötlemiseks õigustatud huvi;
 - ✓ Kolmanda isiku õigustatud huvi on tuvastatud isikuandmete edastaja poolt, edastatavate andmete õigsus on kontrollitud ja andmeedastus registreeritud.

Isikuandmete kaitse aspekt (5).

- **IKS 11 lg 7:** isikuandmete kogumine ja kolmandatele isikutele edastamine tarbija krediitvõimelisuse hindamiseks ei ole lubatud, kui:
 - ✓ Tegemist on delikaatsete isikuandmetega;
 - ✓ See kahjustaks ülemäära tarbija õigustatud huve;
 - ✓ Lepingu rikkumisest on möödunud vähem kui 30 päeva;
 - ✓ Kohustuse rikkumisest lõppemisest on möödunud enam kui kolm aastat.

Isikuandmete kaitse aspekt (6).

- IKS § 11 lg 6 ja lg 7 praegune tõlgendus:
- ✓ Krediidiandja saab kohustuste registrit haldavale ettevõtjale andmed tarbija krediidivõimelisuse hindamiseks üle anda üksnes tarbija nõusolekul;
- ✓ Kohustuste registrit isikuandmete edastamiseks kolmandatele isikutele ei ole tarvis tarbija täiendavat nõusolekut.

Isikuandmete kaitse aspekt (7).

- IKS § 11 lg 6 ja lg 7 praegune tõlgendus:
- ✓ Töödelda võib vaid lepinguliste kohustuste rikkumist käsitlevaid andmeid;
- ✓ Tarbijal ei ole õigust nõuda lepingulise kohustuse rikkumist käsitlevate andmete töötlemise lõpetamist isikuandmete töötlemiseks antud nõusoleku tagasivõtmisel.

Isikuandmete kaitse aspekt (8).

- Ebaseelge on tarbija krediitdivõimelisuse hindamiseks kolmandatele isikutele edastamiseks mõeldud isikuandmete töötlemise õiguspärasus, kui need isikuandmed sisaldavad:
 - ✓ Andmeid tarbija poolt olemasolevate, kuid rikkumata kohustuste kohta;
 - ✓ Andmeid tarbija poolt varasemate kohustuste täitmise kohta.
- Ebaseelged on isikuandmete töötlemiseks antud tarbija nõusoleku tagasivõtmise tagajärjed.

Pangasaladuse aspekt (1).

- **Pangasaladus:** kogu teave ja hinnangud, mis on krediidasutusele teatavaks saanud tema või teise krediidasutuse kliendi kohta (KRS § 88 lg 1).
- Pangasaladusega on hõlmatud:
 - ✓ Tarbija isik;
 - ✓ Krediidilepingu sõlmimise fakt ja selle sisu;

Pangasaladuse aspekt (2).

- Pangasaladusena ei ole käsitletav informatsioon kliendi kohustuste täitmise korrektsuse kohta krediidasutuse ees.
- Krediidasutusel on pangasaladuse avaldamise õigus:
- ✓ Tarbija (kliendi) maksekohustuste täitmise ajaloo kohta krediidasutusega samasse konsolideerimisgruppi kuuluvale finantseerimisasutusele ja teisele krediidasutusele;
- ✓ Tarbija (kliendi) kohustuste rikkumisega seotud andmete osas.

Pangasaladuse aspekt (3)

- Pangasaladust sisaldavaid andmeid saavad tarbija krediitvõimelisuse hindamisel kasutada üksnes krediidasutused.
- Pangasaladust sisaldavaid isikuandmeid saab töödelda üksnes krediidasutus.
- Tarbija kohustuste register saab eksisteerida seega kahetasandilisena.

Võlaõiguslik aspekt.

- Tarbija kohustuste kohta andmete avaldamine võib olla piiratud poolte kokkuleppega (konfidentsiaalsuskohustus).
- Krediidilepingu tüüptingimustes sisalduv tarbija nõusolek isikuandmete töötlemiseks võib olla vastuolus “informeeritud nõusoleku” andmise põhimõttega, seega tühine.

Üldkohustuslikkus ja usaldusväärsus.

- Kohustuste registrile andmete edastamine tarbija kohustuste kohta on vabatahtlik.
- Kohustuste registri usaldusväärsus sõltub kohustuste registri laiapõhjalisest tunnustamisest krediidiandjate poolt.

TÄNAN!

Advokaadibüroo Entsik & Partnerid
Tornimäe 5, Tallinn, III korrus
E-post: tarmo@entsik.ee
www.entsik.ee

ENTSIK | PARTNERS